

En klassiker i psykiatri

Lennart Wetterberg. **Psykiatri i fickformat.** 5:e upplagan. 218 sidor. Stockholm: Författaren, 2002. Pris 85 kr. ISBN 91-971272-7-2.

Recensent: David Eberhard, ST-läkare i psykiatri, S:t Görans sjukhus, Stockholm.

II Professor emeritus Lennart Wetterbergs »Psykiatri i fickformat« har nu åter kommit i ny upplaga. Detta har blivit till en klassiker för AT-läkare och psykiatrer under utbildning. Den är så kortfattad och matnyttig att den egentligen borde ligga i alla läkares rockfickor. Boken är förträfflig på alla sätt och fungerar som en bra uppslagsbok. Liksom tidigare recensent anser jag att författaren har gjort ett utmärkt jobb som lyckats konkretisera ett svårt och komplext kunskapsfält till ett relativt begränsat textomfång.

Nu skall det sägas att den nya utgåvan inte skiljer sig särdeles mycket från den förra. De förändringar som gjorts har förbättrat boken och uppdaterat det som kändes förlegat eller inte var helt korrekt. Det är svårt att kritisera boken, men för att ändå göra ett försök kan jag som är intresserad av ätstörningar tycka att dessa tas upp lite lättvindigt. Dessutom är kapitlet om alkoholsjukdomar inte helt korrekt enligt vad jag har lärt mig. Detta är dock marginella invändningar.

Faktaspäckad uppslagsbok

Det är en bedrift att i denna lilla bok ha fått med de viktigaste lagarna och förordningarna. Att författaren också fått in de etiska riktlinjerna för psykiatrin är lovvärt, men kanske inte helt nödvändigt här, även om dessa visserligen är helt avgörande för psykiatrin. Jag ser boken som ett uppslagsverk för den i branschen relativt färsk läkaren, varför ytterligare information om t ex barnpsykiatriska diagnoser som kan ha relevans inom vuxenpsykiatrin, allvarlighetsgraden av ett suicidförsök och kanske funktionella neurologiska störningar kunde tas med i nästa upplaga. Tills den kommer duger denna utmärkt. Mer psykiatrisk kunskap per bokstav finns inte i Sverige och förmodligen inte heller i resten av världen.

Ny bok om akuta bukbesvär

Lars-Erik Hansson. **Akut buk.** 279 sidor. Lund: Studentlitteratur, 2002. ISBN 91-44-01625-5.

Recensent: Ewa Lundgren, docent och överläkare, kirurgiska kliniken, Akademiska sjukhuset, Uppsala.

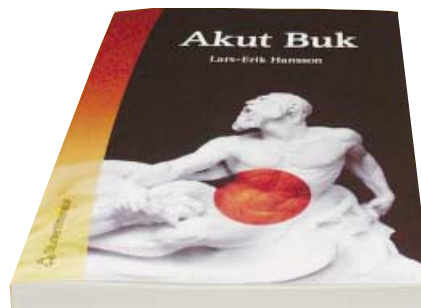
II Inför Lars-Erik Hanssons bok »Akut buk« är det lätt att känna sympati, dels för författarens insats att ensam genomföra det projekt som en ny bok om akuta bukbesvär innebär (föregångaren, »Akut abdomen«, kom i sin sista upplaga 1963), dels för bokens stil. Boken är lättläst, faktarutor och tabeller sammanfattar det viktigaste, och röntgenbilderna är av god kvalitet. Läsaren kan också glädjas över de träffande citat som inleder kapitlen och de biografiska notiser över medicinhistoriska storheter som avslutar textdelen. Det finns dock en hel del invändningar mot boken, varav de tyngsta gäller målgrupp och användningstillfälle.

Tyngdpunkt på diagnostiken

Boken, som har lagt tyngdpunkten på utredning och diagnostik i stället för behandling, inleds med en beskrivning av den diagnostiska processen. Även om diskussionerna kring hypotesprovning ibland känns litet omständliga, är dessa kapitel läsvärda. Den första delen fortsätter sedan med genomgång av anamnes och status samt diagnostiska hjälpmedel. Denna del riktar sig främst till medicine studerande och AT-läkare (och handledare för dessa) och förmedlar synpunkter på nödvändig baskunskap vid handläggning av akuta bukar.

Bokens andra del inleds med en diskussion om differentialdiagnoser. I hela boken används procentsiffror för »symptoms and signs« respektive diagnoser mycket frekvent, och i kapitlen om differentialdiagnoser för vuxna respektive barn används de allra mest. Variationsbredden är ofta stor, och det är svårt att se den praktiska användningen, budskapet förklarar således snarare i stringens. Vidare är listor över mindre vanliga sjukdomar vid olika lokalisering av smärta i buken inte meningsfulla – varje kirurg med erfarenhet kan plocka fram ytterligare fall ur kuriosakabinettet. Smärta från olika organsystem har dessutom redan redovisats.

Del tre avhandlar ganska kort olika typiska diagnoser vid buksmärta, del fyra buksmärta vid olika speciella situationer, som låg respektive hög ålder, graviditet och immunsuppression. Akut

buk i tropikerna och de viktiga postoperativa komplikationerna finns också beskrivna i denna del, som mer riktar sig till ST-läkaren i kirurgi. Den avslutande delen avhandlar »icke kirurgiska« orsaker till akut buksmärta, liksom kronisk smärta i buken.

Personlig prägel

Tonen i boken är personlig och vardagsnära, med t ex hänvisning till en ibland rigid inställning hos HSAN vad gäller rektalpalpation vid akut buk. När det talas om »den ökande förekomsten av intensivvårdsavdelningar, som lyckats med att få även mycket svårt sjuka patienter att överleva« – i stället för om kunskapsutvecklingen inom anestesi och intensivvård, är tonen kanske väl vardaglig. Annat som väcker funderingar är lokala rutiner och personliga vanor, som inte är självklara för alla. Att alltid verifiera diagnosen vid akut njurstensanfall med akut urografi eller att utföra en elektiv urografi inom en vecka, klarar många röntgenavdelningar inte av. Inte heller är det självklart att varje dag efter en bukoperation palpera buken, däremot att inspektera och auskultera.

Oklar målgrupp

De viktigaste invändningarna är mer generella. De gäller dels vem som är den presumtiva läsaren, dels användningstillfälle. En del av boken riktar sig till medicin studerande och AT-läkare. De har en hel del att hämta i denna bok, men samma innehåll finns i de etablerade läroböckerna i kirurgi, och det är svårt att motivera ännu ett bokinköp som inte tillför ytterligare kunskap. Andra delar av boken berör mer ST-läkarna i kirurgi, men de önskar sannolikt ytterligare inslag om den kirurgiska handläggningen och satsar då på specialböcker.

Bok för referensbiblioteket

Boken är alltför omfattande, både till format och innehåll, för att platsa i rockfickan under jouren. Men för distriktsläkarmottagningens bibliotek för fördjupning och som referenslitteratur på akutmottagningen och inom sjuksköterskeutbildningen fyller den absolut sin plats. •